

ПРЕДЛОЗИ

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДРЕДБИ ОД ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА ПАРНИЧНАТА ПОСТАПКА ОБЈАВЕН НА ЕНЕР

По однос на предлог Законот за парничната постапка, од страна на Нотарската комора на Република Северна Македонија, се предлагаат следните изменувања и дополнувања:

-Член 76 (76) став (3) гласи:

„(3) Судот назначува привремен застапник од редот на адвокатите.”

КОМЕНТАР:

Се предлага истиот да се измени и да гласи:

„(3) Судот назначува привремен застапник од редот на лицата кои можат да бидат полномошници определени со член 81 став (1) од овој закон.”

Одредбата од ставот (3) е новина во предлог Законот, со која се предвидува ексклузивитет во назначување на привремен застапник, поточно дека тоа можат да бидат само адвокатите. Заради почитување на **ПРАВОТО НА ПРИСТАП ДО ПРАВДА**, економичност на постапката и намалување на трошоците на граѓаните, се предлага да се измени предложеното решение и за привремен застапник да може да се назначи било кое лице што може да биде полномошник според членот 81 став (1). Впрочем оваа можност како таква е предвидена и во сегаважечкиот Закон за парничната постапка и сите претходни закони.

-Член 80 (80) став (3) гласи:

„(3) Странката може да поднесе вонреден правен лек и да презема дејствија во постапката по вонреден правен лек само преку полномошник, кој е адвокат или лице дипломиран правник со положен правосуден испит кое е вработено кај странката, освен ако е самата адвокат или е дипломиран правник со положен правосуден испит или е универзитетски професор по правен предмет поврзан со судската практика од соодветната област.”

КОМЕНТАР:

Овој став е новина во предлог Законот, и каков таков не постои во сегаважечкиот Закон за парничната постапка, ниту во претходните закони. Се предлага истиот да се брише од причини што е спротивен на **ПРАВОТО НА ПРИСТАП ДО ПРАВДА**.

-Член 95 (100) гласи:

„(1) Исправите што се приложуваат кон поднесокот, се поднесуваат во оригинал, препис, фотокопија или електронска копија. Електронска копија, која е претворена во формат погоден за читање и печатење на хартија, се смета за копија на исправата во електронска форма.

(2) Ако странката приложи исправа во оригинал, судот таквата исправа ќе ја задржи, а на спротивната странка ќе и дозволи да ја разгледа. Кога ќе престане потребата таквата исправа да се држи во судот, таа ќе му се врати на подносителот на негово барање, но судот може да бара од подносителот кон списите да приложи препис, фотокопија или електронска копија од исправата.

(3) Ако исправата е приложена во препис, фотокопија или електронска копија, судот на барање од спротивната странка ќе го повика подносителот да му ја поднесе на судот исправата во оригинал, а на спротивната странка ќе и дозволи да ја прегледа. Кога е тоа потребно, судот ќе го определи рокот во кој исправата ќе се предаде, односно прегледа.

(4) Против овие решенија не е дозволена жалба.”

КОМЕНТАР:

1. Се предлага во ставовите (1), (2) и (3) зборот „препис” да се замени со зборовите „заверен препис” заради веродостојност на податоците за кои се води постапка.

2. Се предлага поимот „електронска копија” да се усогласи со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (Сл. весник на РСМ бр. 101/19 и 275/19). Овој закон започна со примена од 1 септември 2020 година, освен одредбите од глава II. Електронски документ кои се применуваат од 20 декември 2019 година.

-Член 97 гласи:

„Поднесок во електронска форма

(1) Поднесокот може да се поднесе во електронска форма преку информатичкиот систем на судот.

(2) Поднесокот во електронска форма мора да биде потпишан со електронски потпис во согласност со посебен закон. Поднесокот поднесен во електронска форма кој е потпишан со електронски потпис се смета за своерачно потпишан.

(3) Ако поднесокот кој е поднесен во електронска форма не е погоден за обработка во судот, судот по електронски пат ќе го извести за тоа подносителот и ќе му наложи да го исправи во согласност со пропишаниот формат.

(4) Поднесоците и прилозите кон нив кои се поднесуваат по електронски пат, а кои треба да се достават до спротивната странка, се поднесуваат во еден примерок. Судот ќе направи онолку електронски копии или фотокопии колку што се потребни за спротивната странка.

(5) По исклучок од ставот (1) на овој член адвокати, државни органи, односно органи на државната управа, единици на локалната самоуправа, правни лица и на лицата на кои им се пренесени јавни овластувања се должни поднесоците да ги поднесуваат во електронска форма.

(6) Ако подносителот од ставот (5) на овој член поднесокот не го поднесе во електронска форма, судот ќе му наложи поднесокот да го достави во електронска форма во рок од 8 дена. Ако подносителот не го достави поднесокот во електронска форма, ќе се смета дека поднесокот е повлечен.

(7) Условите и начинот на поднесување на поднесоците во електронска форма, како и форматот на поднесокот во електронска форма се уредуваат со правилник кој го донесува министерот за правда.”

КОМЕНТАР:

Се предлага целиот член да се усогласи со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (Сл. весник на РСМ бр. 101/19 и 275/19). Ова од причини што со овој закон се уредува значењето и употребата на електронските документи, електронскиот потпис и електронскиот печат и електронските доверливи услуги во управни и судски постапки.

-Членовите 128 (125-а), 129 (126-а) и 130 (127) ја уредуваат доставата по електронски пат.

КОМЕНТАР:

Се предлага сите членови да се усогласат со Законот за електронски документи, електронска идентификација и доверливи услуги (Сл. весник на РСМ бр. 101/19 и 275/19). Ова од причини што, со овој закон во глава 7. Електронска достава, се уредуваат условите, начинот и правното дејство на електронската препорачана достава.

-Член 141 (137) ставовите (3), (4) и (5) гласат:

„ (3) Ако лицето на кое писменото мора лично да му се достави, не се затече таму каде што треба да се изврши доставувањето по два обиди за доставување во период не пократок од 8 дена помеѓу секој од нив, во поштенското сандаче или на друго видно место ќе се остави известување дека писменото може да го подигне од место определено/наведено во известувањето во рок од 15 дена од денот на оставеното известување. Во известувањето лицето ќе се предупреди на последиците од ставот на 4 од овој член.

(4) Ако лицето не го подигне писменото во рокот определен во ставот (3) на овој член, писменото ќе се испрати препорачано по пошта. Ако писменото не биде подигнато во рок од осум дена од денот на известувањето дека писменото треба да го подигне, ќе се смета дека доставата е уредно извршена.

(5) Ако во случаите од ставот 3 на овој член судот се посомнева во точноста на посочената адреса, по службена должност од надлежниот орган ќе прибави податоци за живеалиштето односно престојувалиштето на лицето на кое писменото треба лично да му се достави и доставувањето ќе го изврши на таа адреса, во согласност со одредбите на овој член.”

КОМЕНТАР:

Се предлага ставовите (3), (4) и (5) да се изменат и да гласат:

(3) Кога лицето не може да биде најдено на посочената адреса со две посети на адресата во интервал од не помалку од една недела помеѓу секоја од нив, под услов адресата да е точна, доставувачот ќе му остави во поштенско сандаче или на друго видно место известување дека писменото може да го подигне од место определено од доставувачот (суд, нотар, пошта и сл.), во рок од 30 дена од денот на оставеното известување. Кога судот од податоците на повратницата ќе се посомнева во точноста на адресата судот, по службена должност ја проверува адресата на странката со барање на податоци за живеалиштето и престојувалиштето на лицето од надлежниот орган. Доколку од проверката се утврди дека адресата не била точна, постапката за достава се повторува на точната адреса утврдена од надлежниот орган.

(4) По протекот на рокот од од ставот (3) на овој член, доколку известувањето за подигање на писменото (алтернатива: писменото доколку не е во спротивност со Законот за заштита на личните податоци) не е подигнато од примачот, известувањето за подигање на писменото (алтернатива: писменото) се огласува на огласната табла и на веб страницата на судот.

(5) По протекот на рокот од осум дена од огласувањето на известувањето за подигање на писменото (алтернатива: писменото) на огласната табла и на веб страницата на судот, се смета дека доставата е уредно извршена.

За овие предлози во предвид се земени компаративни решенија од соседните земји (Црна Гора, Хрватска, БиХ, Србија и Бугарија), со таа разлика што во дадениот предлог се оди со чекори плус, на начин што се зголемува рокот на 30 дена за подигнување на известување за писменото и се остава можност од плус 8 дена на огласна табла и веб страницата на судот. На овој начин се уредуваат три степени на доставување за да доставата биде уредна, на начин што првиот е примачот да се пронајде лично, вториот е да му се остават дури 30 дена за подигнување на оставеното известување, и доколку и тоа не успее се оди на трет степен – достава со огласна табла на судот и на веб страницата на судот.

Ова се предлага од причини што главната забелешка на лицата кои тврделе дека не ја примиле доставата а се смета дека уредно им е доставено, се прават 2 последователни обиди и се остава известување да го подигне дури во рок од 30 дена, по што повторно се остава известување на огласна табла на судот, па фактички станува збор за три различни начини за обид за достава, а од друга страна судот има обврска доколку се посомнева во адресата, по службена должност да побара дали е заведена кај надлежен орган, што претставува уште еден начин за што посигурно доставување на писменото до примачот.

-Член 146 (143) ставовите (1), (2) и (3) гласат:

„(1) Потврдата за извршеното доставување (доставница) ја потпишуваат примачот и доставувачот со полно име и презиме или скратен потпис, и со наведување на својството на примачот. Примачот на доставницата со букви сам ќе го напише денот, часот и местото на приемот.

(2) Ако примачот е неписмен или не е во состојба да се потпише, доставувачот ќе го напише неговото име и презиме и со букви ќе го испише денот на приемот и ќе стави забелешка зошто примачот не ставил свој потпис.

(3) Ако примачот одбие да ја потпише доставницата, доставувачот тоа ќе го забележи на доставницата и ќе го испише со букви денот на предавањето и со тоа се смета дека доставувањето е извршено.”

КОМЕНТАР:

Во ставовите (1), (2) и (3) се предлага **по зборот „букви” да се додадат зборовите „или бројки”**.

Со овој коментар се предлага датумот на прием во доставницата да се пишува со букви или бројки, од причини што со предложеното решение датумот на прием да се пишува само со букви, се отвара простор за манипулација, односно наместо вистински да се изврши доставата, истата се формализира, со тоа што се бара наведување час или место, пишување со букви и сл.

На пример ако лицето (примач) згрешило една буква во своето име или презиме или пак згрешило во некој од броевите на датумот, а тоа лице навистина го примило писменото, доставата може да се оспорува како неуредна. Ако се земе во предвид праксата во судовите, 90% од доставниците се пишувани само со бројки и истото функционира.

-Член 344 (331) став (2) гласи:

„(2) Поправањето ќе се изврши со посебно решение и ќе се внесе на крајот на оригиналот, а до странките ќе се достави препис од решението.”

КОМЕНТАР:

Се предлага ставот (2) да се измени и да гласи:

„(2) Поправањето ќе се изврши со посебно решение, а до странките ќе се достави препис или заверена фотокопија од решението.”

Со дадениот предлог се бришат зборовите „и ќе се внесе на крајот на оригиналот”, од причини што решението за поправка е посебно решение, кое е дел од списите на предметот, а пропишаното истото да се внесува на крајот на оригиналот е нејасно и технички неизводливо.

-Член 389 гласи:

„Ревизијата од членовите 386 и 387 од овој закон, како и предлогот за дозволеност на ревизија од член 388 од овој закон, странката ги поднесува преку полномошник, кој е адвокат или лице дипломиран правник со положен правосуден испит кое е вработено кај странката, освен ако е самата адвокат или е дипломиран правник со положен правосуден испит или е универзитетски професор по правен предмет поврзан со судската практика од соодветната област.”

КОМЕНТАР:

Се предлага да се брише овој член од причини што со него повторно се ограничува **ПРАВОТО НА ПРИСТАП ДО ПРАВДАТА**.

Исто така, со неговото бришење ќе се отстрани непотребната тафтологија. Истата одредба е веќе предвидена во член 80 (80).

Овој коментар се однесува и на **членот 414 кој гласи:**

„Странката може да поднесе предлог за повторување на постапката и да презема дејствија во постапката по повод предлогот само преку полномошник, кој е адвокат или лице дипломиран правник со положен правосуден испит кое е вработено кај странката, освен ако е самата адвокат или е дипломиран правник со положен правосуден испит или е универзитетски професор по правен предмет поврзан со судската практика од соодветната област.”

-Член 451 (428) став (1) гласи:

„(1) Тужителот може да ја повлече тужбата без согласност на тужениот само до поднесувањето на приговорот. Ако тужбата биде повлечена, судот со решение ќе го укине судскиот платен налог.”

КОМЕНТАР:

Се предлага овој став да се дополни и да гласи:

„(1) Тужителот може да ја повлече тужбата без согласност на тужениот само до поднесувањето на приговорот, **а по поднесувањето со согласност на тужениот дадена во рок од 8 дена**. Ако тужбата биде повлечена, судот со решение ќе го укине судскиот платен налог.”

Со вакво прецизирање ќе се овозможи постапката да тече без прекин.

-Член 452 (428-а) став (1) гласи:

„(1) По приговор на решението за издавање на нотарски платен налог, одлучува надлежниот основен суд согласно со одредбите на овој закон.”

КОМЕНТАР:

Се предлага овој став да се дополни и да гласи:

„(1) По приговор **и по вонреден правен лек истакнат** на решението за издавање на нотарски платен налог, одлучува надлежниот основен суд согласно со одредбите на овој закон.”

Со овој предлог ќе се отстранат сите досегашни проблеми во пракса и точно ќе се прецизира надлежноста на судот за одлучување по вонредните правни лекови истакнати против нотарски платни налози. Ова дотолку повеќе и што за поднесени вонредни правни лекови се држат рочишта и се анализираат докази, за што единствено е надлежен судот.

-Член 452 (428-а) став (2) гласи:

„(2) По приемот на приговорот поднесен против решението за издавање на нотарски платен налог, нотарот е должен предметот со сите списи да го достави до надлежниот основен суд во рок три дена, **од приемот на решението за издавање на нотарски платен налог.**”

КОМЕНТАР:

Се предлага овој став да се измени и да гласи:

„(2) По приемот на приговорот поднесен против решението за издавање на нотарски платен налог, нотарот е должен предметот со сите списи да го достави до надлежниот основен суд во рок три дена **по последната вратена доставница за прием на решението.**”

Ова се предлага од причини што, нотарот е должен на судот да му достави среден и компетиран предмет со сите списи и докази за да може судот да постапи, а не административно да му се враќа предметот на нотарот поради недостиг од докази, какви што се доставниците во конкретниот случај.

-Член 454 (428-б) гласи:

„(1) Против решението на нотарот за издавање на нотарски платен налог по однос на одлуката за трошоците како и против одлуката на нотарот по предлогот за укинување на клаузулата на правосилност и извршност, дозволен е приговор во рок од осум дена, преку нотарот до основниот суд на чие подрачје е седиштето на нотарот кој постапувал по предлогот.

(2) Против решението на судот е дозволена жалба во рок од осум дена до надлежниот апелационен суд.”

КОМЕНТАР:

Исти одредби се содржани во членовите 72 и 74 став (5) од Законот за нотаријатот (Сл. весник на РМ бр. 72/16, 142/16 и 233/18), па заради јасност и прецизност се предлага да се избришат во еден од законите.

**НОТАРСКА КОМОРА НА
Република Северна Македонија**

15 октомври 2020 година